

Anna Misztal

Uniwersytet Łódzki, Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny
e-mail: ann_mis@wp.pl

ANALIZA WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI MSP Z KAPITAŁEM ZAGRANICZNYM W POLSCE

ANALYSIS OF RESULTS OF SME'S WITH FOREIGN CAPITAL IN POLAND

DOI: 10.15611/e21.2016.4.02

JEL Classification: L22, L32

Streszczenie: Niniejszy artykuł ma na celu ocenę działalności gospodarczej polskich małych i średnich przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego na tle ogółu podmiotów gospodarczych z analizowanego sektora. Rola małych i średnich przedsiębiorstw jest kluczowa dla budowania wzrostu gospodarczego i innowacyjności polskiej gospodarki. Małe i średnie przedsiębiorstwa są niezwykle istotne z punktu widzenia zwiększania zatrudnienia, eksportu oraz konkurencyjności gospodarki. Analiza została przeprowadzona dla lat 2009-2014 w oparciu o dane statystyczne pochodzące z GUS-u i Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości. Wstępne rozważania poświęcone zostały roli małych i średnich przedsiębiorstw w polskiej gospodarce oraz znaczeniu kapitału zagranicznego dla ich funkcjonowania. Dalsza część artykułu dotyczy oceny kondycji finansowej podmiotów gospodarczych reprezentujących sektor niefinansowy.

Słowa kluczowe: małe i średnie przedsiębiorstwa, analiza finansowa.

Summary: This article aims to assess the financial condition of Polish small and medium-sized enterprises with foreign capital against all the entities of the analyzed sector. The analysis was performed for the years 2009-2014 on the basis of statistical data from the Central Statistical Office and the Polish Agency for Enterprise Development. Preliminary discussion was devoted to the role of small and medium-sized enterprises in the Polish economy and the importance of foreign capital for their operation. The rest of the article concerns the evaluation of the financial condition of operators representing financial sector.

Keywords: small and medium sized enterprise, financial analysis.

1. Wstęp

Rola małych i średnich przedsiębiorstw jest kluczowa dla budowania wzrostu gospodarczego i innowacyjności polskiej gospodarki. W strukturze małych i średnich przedsiębiorstw dominują mikroprzedsiębiorstwa, które stanowią blisko 96%

wszystkich funkcjonujących firm, a zatrudnionych w nich jest około 20% pracowników ogółu przedsiębiorstw. Ich duża liczba powoduje, iż mają one znaczny wpływ na rozwój polskiej gospodarki. Należy jednak zauważyć, że zasięg oraz zakres działalności poszczególnych małych i średnich przedsiębiorstw wpływa w dużej mierze jedynie na ich najbliższe otoczenie.

Polskie małe i średnie przedsiębiorstwa charakteryzują się niższym poziomem rozwoju ekonomicznego i mniejszą innowacyjnością w porównaniu ze średnią w Unii Europejskiej. Zdecydowana większość podmiotów gospodarczych z sektora MSP w Polsce działa w oparciu o kapitał krajowy. Jedynie niewielki odsetek analizowanej grupy przedsiębiorstw to podmioty, których część kapitału podstawowego stanowią środki finansowe pochodzące z zagranicy. Celem artykułu jest ocena działalności polskich małych i średnich przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym na tle pozostałych podmiotów gospodarczych. Wstępne rozważania poświęcono zagadnieniom teoretycznym związanym z rolą oraz strukturą finansowania małych i średnich przedsiębiorstw. Dalsza część artykułu traktuje o sytuacji finansowej analizowanej grupy podmiotów gospodarczych.

2. Rola małych i średnich przedsiębiorstw w rozwoju polskiej gospodarki

Małe i średnie przedsiębiorstwa stanowią podstawową grupę wszystkich podmiotów gospodarczych, stąd też ich ogromna rola dla rozwoju polskiej gospodarki i tworzenia miejsc pracy [Wilimowska, Urbańska 2009, s. 10]. Znaczenie małych i średnich przedsiębiorstw prawidłowo określił P. Drucker, który uznał, że są one „solą gospodarki rynkowej” [Safin 2002, s. 10] i fundamentem demokratycznego porządku społeczno-ekonomicznego.

Zgodnie z Rozporządzeniem Komisji Europejskiej z dnia 6 sierpnia 2008 r. do sektora małych i średnich przedsiębiorstw (MSP) zaliczono trzy kategorie podmiotów gospodarczych:

- mikroprzedsiębiorstwa: zatrudniają mniej niż 10 pracowników oraz ich roczny obrót nie przekracza 2 mln euro lub roczna suma bilansowa nie przekracza 2 mln euro,
- małe przedsiębiorstwa: zatrudniają mniej niż 50 pracowników oraz ich roczny obrót nie przekracza 10 mln euro lub roczna suma bilansowa nie przekracza 10 mln euro,
- średnie przedsiębiorstwa: zatrudniają mniej niż 250 pracowników oraz ich roczny obrót nie przekracza 50 mln euro lub roczna suma bilansowa nie przekracza 43 mln euro [Rozporządzenie Komisji..., s. 33].

Podstawową grupę pod względem liczebności stanowią mikroprzedsiębiorstwa, a ich znaczenie dla rozwoju społeczno-gospodarczego krajów rozwiniętych jest niekwestionowane [Dereń 2005, s. 29]. Związane jest to z tym, iż zapewniają one podstawowe źródło dochodów budżetu państwa, mają kluczową rolę dla tworzenia

produktu krajowego brutto, wpływają na wzrost innowacyjności gospodarki, tworzą nowe miejsca pracy oraz przyczyniają się do poprawy stanu środowiska naturalnego na obszarach ich działania [Onak-Szczepanik 2006, s. 615].

Duża elastyczność, zdolność dopasowania się do zmieniających warunków otoczenia oraz operatywność w realizacji działań powoduje, że przedsiębiorstwa z sektora małych i średnich przedsiębiorstw są w stanie konkurować z dużymi podmiotami gospodarczymi [Targalski 2003, s. 12]. W literaturze przedmiotu podkreśla się ponadto, że małe i średnie przedsiębiorstwa mogą mieć przewagę nad dużymi firmami dzięki szybszemu dopasowaniu do zmieniającego się otoczenia, mniejszej biurokratyzacji, szybszemu przepływowi informacji pomiędzy kadrą zarządzającą i pracownikami niższych szczebli, wykorzystaniu środków finansowych z krajowych i unijnych programów wsparcia [Strużycki 2002, s. 20-21].

Niewątpliwie przewagą małych i średnich przedsiębiorstw jest skupianie funkcji zarządczej i kierowniczej w rękach samodzielnego przedsiębiorcy, który jednocześnie decyduje o kierunkach strategicznych rozwoju firmy, jest właścicielem kapitałów i podejmuje decyzje odnośnie do wyboru źródeł finansowania. Niezwykle ważne jest to, iż przedsiębiorca podejmuje decyzje i ponosi w związku z tym ryzyko prowadzenia działalności [Piocha, Gabryszak 2008, s. 116]. Podmioty z sektora MSP charakteryzują się odrębnością ekonomiczną i prawną oraz niezależnością od dużych korporacji. Niewątpliwie o ich rozwoju decydują zdolności kadry kierowniczej, jej kreatywność i zdolność do podejmowania decyzji w różnych warunkach gospodarczych. Elementem ograniczającym możliwość ich ekspansji są niskie zasoby finansowe [Sipa 2013, s. 140-143].

Małe i średnie przedsiębiorstwa w zasadniczej części podejmują działania na stosunkowo niewielkim obszarze. Ich zasięg obejmuje zazwyczaj obszar lokalny bądź regionalny, bardzo rzadko zaś wykracza poza granicę regionu [Smolarek 2015, s. 23-38]. Lokalne układy działania wpływają na redukcję kosztów transportu, większą elastyczność w rozmiarze produkcji danego wyrobu, zmniejszanie ogólnego poziomu kosztów, a przez to zwiększanie konkurencyjności przedsiębiorstw, nawiązywanie bezpośrednich kontaktów z klientami, budowanie lojalności lokalnych klientów [Duraj 2000, s. 117].

Domeną działania podmiotów z sektora małych i średnich przedsiębiorstw jest sfera usług. Bezpośrednią przyczyną takiego stanu rzeczy jest mniejsza dostępność do zewnętrznych źródeł finansowania oraz ograniczone możliwości kapitałowe [Zarębski 2008]. Podstawowym źródłem finansowania małych i średnich przedsiębiorstw są kapitały własne. Ponadto podmioty te mają możliwość korzystania ze środków obcych, w tym przede wszystkim z kredytów bankowych (dostęp do nich jest bardziej ograniczony w porównaniu z dużymi przedsiębiorstwami) oraz funduszy unijnych. Niewątpliwie ograniczeniem jest również brak dostępności MSP do rynku kapitałowego i możliwości pozyskiwania środków z giełdy [Smolarek, Dzieńdziora 2011, s. 10, 13; Okręglika, Lemańska-Majdzik 2015, s. 91-95]. Małe i średnie przedsiębiorstwa prowadzą działalność gospodarczą w oparciu o kapitały

krajowe i zagraniczne. Zewnętrzni inwestorzy mają pozytywny wpływ na rozwój i innowacyjność przedsiębiorstw funkcjonujących na polskim rynku.

3. Przedsiębiorstwa z kapitałem zagranicznym

Polska, stając się członkiem OECD oraz Unii Europejskiej, wyraziła zgodę na stopniową liberalizację przepływów kapitałowych z krajami członkowskimi. Swobodny przepływ kapitału oraz wolność w zakładaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej spowodowały istotne zmiany w polskiej gospodarce. Powstały przedsiębiorstwa działające w oparciu o kapitał zagraniczny, wzrosła również rola międzynarodowych instytucji finansowych nie tylko oddziałujących na makroekonomiczny rozwój Polski, ale również w znaczny sposób wpływających na finansowanie małych i średnich przedsiębiorstw. Członkostwo Polski w strukturach unijnych spowodowało również zwiększenie możliwości dostępu do europejskiego rynku finansowego. Jak pisze J. Witkowska, podstawowe zmiany dotyczące funkcjonowania przedsiębiorstw w nowej rzeczywistości wywołały następujące efekty: „demonstracji, współpracy z firmami krajowymi i konkurencji” [Witkowska 2003, s. 41].

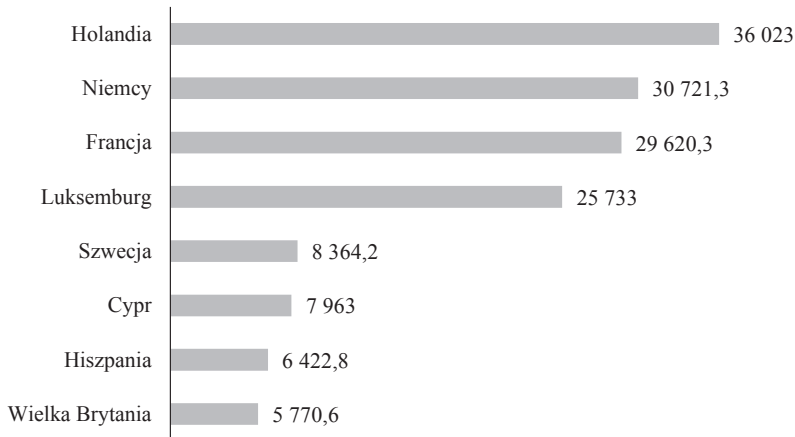
Zagraniczni przedsiębiorcy, wybierając lokalizację swoich inwestycji, dokonują pogłębionej analizy sytuacji społecznej, gospodarczej i politycznej kraju. Wybierając miejsce dla inwestycji, kierują się jego atrakcyjnością, polityczną stabilnością oraz dynamiką rozwoju krajowych rynków [Puchalska 2014, s. 317]. Jak wskazuje Ancyparowicz „atrakcyjność inwestycyjna jest kombinacją korzyści możliwych do osiągnięcia w trakcie prowadzenia działalności gospodarczej, wynikających ze specyficznych cech obszaru, w którym działalność ta ma miejsce” [Ancyparowicz 2009, s. 7].

Przemiany ustrojowe i transformacja polskiej gospodarki spowodowały napływ zagranicznych inwestycji. Polskie władze wprowadziły wiele rozwiązań instytucjonalno-prawnych mających na celu pozyskanie inwestorów zagranicznych i ułatwienie im funkcjonowania w Polsce. Można do nich zaliczyć m.in.:

- ustawę o działalności gospodarczej z udziałem kapitału zagranicznego z dnia 23 grudnia 1988 r., która wprowadziła zwolnienia z podatku dochodowego na okres trzech lat dla przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego,
- wprowadzenie zwolnienia z cła przewozowego (przywileje zostały utrzymane na mocy przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1991 r. o spółkach z udziałem kapitału zagranicznego),
- wprowadzenie pomocy publicznej dla inwestorów zagranicznych, której głównym przejawem jest tworzenie specjalnych stref ekonomicznych [Gromada, Janyst, Golik 2015, s. 4].

Kapitał zagraniczny może być wniesiony do firmy w postaci środków finansowych, rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych. Według danych GUS-u kapitał zagraniczny znajdujący się w podmiotach działających w Polsce w 2014 r. pochodził z różnych krajów, m.in. z: Holandii, Niemiec,

Francji, Luksemburga, Szwecji, Cypru, Hiszpanii, Wielkiej Brytanii. Informacje dotyczące pochodzenia kapitału zagranicznego przedstawiono na rys. 1.

Rys. 1. Kapitał zagraniczny według krajów w 2014 r. (mln zł)

Źródło: [<http://stat.gov.pl>].

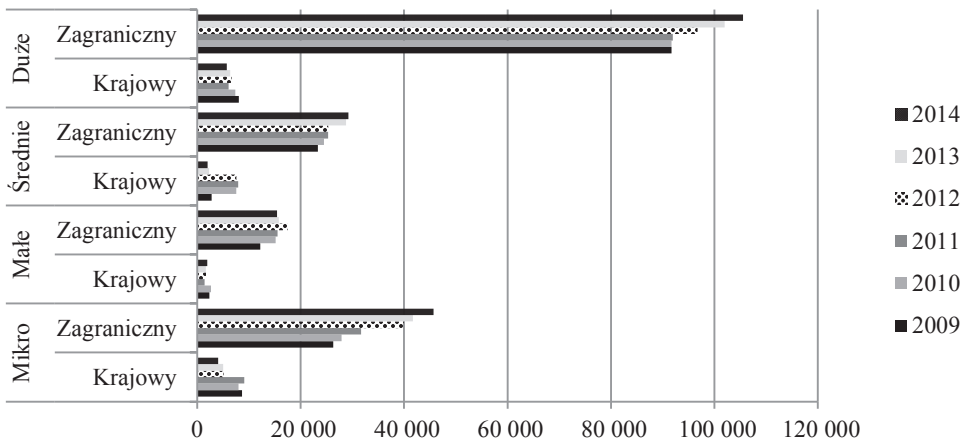
Liczba przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym w Polsce w latach 2009-2014 wzrastała z poziomu 22 176 do 26 464. W analizowanym okresie najbardziej wzrosła liczba mikroprzedsiębiorstw (o 3697 podmioty), a najmniej przedsiębiorstw średnich – o 159 jednostek. Należy jednak zauważyć, że największy udział kapitałów zagranicznych występuje w dużych przedsiębiorstwach. Kapitał zagraniczny w 2014 r. stanowił w nich 30,1% kapitałów podstawowych. Najmniej natomiast jest mikroprzedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym (0,4%). Największy udział przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym mają duże podmioty – 30,1% w 2014 r. (tab. 1).

Tabela 1. Przedsiębiorstwa z kapitałem zagranicznym w Polsce według klas wielkości

Lata	Liczba przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego					Procentowy udział przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym w ogólnej liczbie firm według klas wielkości				
	ogółem	mikro	małe	średnie	duże	ogółem	mikro	małe	średnie	duże
2009	22 176	13 946	4491	2615	1124	0,6	0,4	2,8	8,8	23,0
2010	23 078	14 740	4507	2638	1193	0,6	0,4	2,8	8,9	24,6
2011	24 910	16 445	4574	2672	1219	0,6	0,4	2,8	9,1	25,7
2012	25 914	17 301	4673	2715	1225	0,7	0,5	3,2	9,1	26,8
2013	26 128	17 547	4641	2682	1258	0,6	0,5	3,2	9,0	27,9
2014	26 464	17 643	4700	2774	1347	0,6	0,4	3,2	9,4	30,1

Źródło: [<http://stat.gov.pl>].

Pod względem wielkości kapitałów zagranicznych największy kapitał zagraniczny występuje w przedsiębiorstwach dużych. W latach 2009-2014 jego poziom wzrastał, a w 2013 r przekroczył 100 mld zł. Stosunkowo duże kwoty środków finansowych inwestorzy zagraniczni zainwestowali w mikroprzedsiębiorstwa. W 2013 r. całkowity kapitał zagraniczny zaangażowany w podmioty gospodarcze zatrudniające do 9 pracowników przekroczył 40 mld zł (rys. 2).

Rys. 2. Kapitał podstawowy krajowy i zagraniczny (mln zł) w przedsiębiorstwach z kapitałem zagranicznym

Źródło: [http://stat.gov.pl].

W sektorze małych i średnich przedsiębiorstw zatrudnionych jest zdecydowana większość pracowników. W 2014 r. w mikroprzedsiębiorstwach z kapitałem zagranicznym zatrudnionych było 29 579 osób, w małych 107 140, w średnich 316 935. Procentowy udział zatrudnienia w przedsiębiorstwach z udziałem kapitału zagranicznego w ogólnej liczbie podmiotów sektora nieznacznie wzrastał z poziomu 6,99% w roku 2009 do 7,17% w roku 2014 (tab. 2).

Analizując sytuację polskich MSP z kapitałem zagranicznym według sekcji PKD (tab. 3), należy stwierdzić, iż największa liczba przedsiębiorstw w 2014 r. występuje w sekcji Handel (7253 małe i średnie przedsiębiorstwa, w tym: mikro- podmioty: 5180, małe: 1562, średnie: 511) i Przetwórstwo przemysłowe (4373 małe i średnie przedsiębiorstwa). Najmniejsza liczba podmiotów występuje w sekcji Edukacja (129 podmiotów) i w Pozostałej działalności (101).

W sekcji Handel występuje również największe zatrudnienie (97 881 pracujących w małych i średnich przedsiębiorstwach, w tym: w mikropodmiotach: 1485, w małych: 4273, w średnich: 10 803) oraz w sekcji Przetwórstwo przemysłowe (195 122 pracowników zatrudnionych w małych i średnich przedsiębiorstwach, w tym: w mikropodmiotach: 3646, w małych: 30 325, w średnich: 161 151).

Tabela 2. Liczba zatrudnionych w przedsiębiorstwach z kapitałem zagranicznym i ich udział w ogólnej liczbie zatrudnionych według klas wielkości

Lata	Zatrudnienie w przedsiębiorstwach z kapitałem zagranicznym					Procentowy udział zatrudnienia MSP z kapitałem zagranicznym w ogólnej liczbie przedsiębiorstw z sektora
	ogółem	mikro	małe	średnie	duże	
2009	1 460 650	33 965	102 891	298 611	1 025 183	6,99
2010	1 518 398	34 586	104 096	301 347	1 078 369	7,11
2011	1 566 533	30 114	105 506	304 427	1 126 486	6,94
2012	1 571 235	29 910	107 669	311 313	1 122 343	7,16
2013	1 628 516	29 943	106 778	307 379	1 184 416	7,18
2014	1 747 811	29 579	107 140	316 935	1 294 157	7,17

Źródło: [<http://stat.gov.pl>].

Tabela 3. Liczba podmiotów oraz pracujący w MSP z kapitałem zagranicznym według sekcji PKD w 2014 r.

Sekcje PKD	Mikro		Małe		Średnie	
	podmioty	pracujący	podmioty	pracujący	podmioty	pracujący
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	588	998	103	2053	17	–
Górnictwo i wydobywanie	120	158	15	352	15	–
Przetwórstwo przemysłowe	1 846	3 646	1 201	30 325	1 326	161 151
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	600	221	28	522	9	1 012
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	87	167	42	917	26	3 415
Budownictwo	1 873	1 485	192	4273	98	10 803
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	5 180	12 523	1 562	33 950	511	51 408
Transport i gospodarka magazynowa	603	1 436	263	5 901	153	16 522
Zakwaterowanie i gastronomia	396	693	97	2 146	34	3498
Informacja i komunikacja	864	1798	321	7 400	166	18 577
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	392	491	93	2 237	52	5 763
Obsługa rynku nieruchomości	2 209	1 223	94	1 970	29	3 088
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1 828	2 900	417	9 148	198	22 123
Administrowanie i działalność wspierająca	680	1 281	170	3 723	100	11 257
Edukacja	106	179	18	411	5	–
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	93	130	36	843	22	2 844
Działalność związana z kulturą, rozrywką	104	154	30	559	4	529
Pozostała działalność usługowa	74	96	18	410	9	1 199

Źródło: [<http://stat.gov.pl>].

Analizując import przedsiębiorstw w 2014 r. w podziale na sekcje, należy stwierdzić, iż największa liczba importerów występuje w sekcjach: Handel (3681 podmiotów) oraz Przetwórstwo przemysłowe (2707 podmiotów) (tab. 4). Największa liczba eksporterów występuje w sekcji Handel (3120) oraz Przetwórstwo przemysłowe (2922). Podobnie przedstawia się sytuacja pod względem wartości importu i eksportu. Najwyższe wartości występują w sekcji Handel, gdzie import wynosi 85 703,2 mln zł, eksport 29 923,7 mln zł oraz w Przetwórstwie przemysłowym, gdzie import wyniósł 36 814,1 a eksport 51 115,9 mln zł.

Tabela 4. Import i eksport w MSP z kapitałem zagranicznym w 2014 r.

Sektor PKD	Import		Eksport	
	liczba	wartość (mln zł)	liczba	wartość (mln zł)
Rolnictwo, leśnictwo i rybactwo	278	676,8	184	984,8
Górnictwo i wydobywanie	74	475,3	34	228,0
Przetwórstwo przemysłowe	2 707	36 814,1	2922	51 115,9
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię	183	436,6	26	2317,6
Dostawa wody	60	275,3	51	623
Budownictwo	520	1 747,5	303	943,6
Handel	3 681	85 703,2	3120	29 923,7
Transport i gospodarka magazynowa	482	4 076,1	621	7 554,4
Zakwaterowanie i gastronomia	104	100,2	23	14,4
Informacja i komunikacja	640	2 297,3	750	3 686,9
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	184	791,7	118	334,7
Obsługa rynku nieruchomości	525	429,0	110	184,2
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	886	2 393,2	994	5 104,5
Administrowanie	335	2 191,3	402	1 641,1
Edukacja	30	14,2	38	37,3
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	36	713,5	26	96,6
Działalność związana z kulturą	41	154,6	21	26,9
Pozostała działalność usługowa	33	157,8	26	187,3

Źródło: [http://stat.gov.pl].

Należy odnotować, że w podmiotach gospodarczych zatrudniających do 9 pracowników w strukturze importu dominuje import towarów do dalszej odsprzedaży (62%) i import usług (25%). Natomiast mikroprzedsiębiorstwa najczęściej eksportują towary i materiały (45%) oraz usługi (38%). W podmiotach gospodarczych

zatrudniających powyżej 10 pracowników w strukturze importu dominuje import surowców i materiałów na cele produkcyjne (44%) oraz import towarów do dalszej odsprzedaży (39%). W strukturze eksportu dominuje natomiast eksport wyrobów (74%), eksport usług wynosi 14%, a eksport towarów i materiałów 12%.

Najwyższą wartość nakładów inwestycyjnych zgodnie z podziałem na sekcje PKD ponoszą przedsiębiorstwa działające w sekcji Przetwórstwo przemysłowe (19% ogółu nakładów inwestycyjnych), Obsługa rynku nieruchomości (19%), Budownictwo (14%), Działalność finansowa i ubezpieczeniowa (12%) oraz Działalność profesjonalna (9%). Przedsiębiorstwa działające w tych pięciu sekcjach ponoszą łącznie blisko 75% całości nakładów inwestycyjnych w małych i średnich przedsiębiorstwach z kapitałem zagranicznym (rys. 3).

Rys. 3. Nakłady inwestycyjne według sekcji PKD w 2014 r.

Źródło: [<http://stat.gov.pl>].

Analizując małe i średnie przedsiębiorstwa z kapitałem zagranicznym, należy stwierdzić, iż zdecydowana większość podmiotów gospodarczych działa w sekcji Handel i Przetwórstwo Przemysłowe. Podmioty te mają również największy udział w eksporcie i imporcie. Dodatkowo największe nakłady inwestycyjne ponoszą podmioty gospodarcze działające w sekcji Przetwórstwo przemysłowe (6499,4 mln zł w 2014 r.).

Wskaźniki udziału kosztów w przedsiębiorstwach z kapitałem zagranicznym osiągają najwyższy poziom w mikroprzedsiębiorstwach (tab. 5).

Przeciętna wartość tego miernika w mikroprzedsiębiorstwach w latach 2009-2014 wynosiła 98,6, w małych podmiotach 97, w średnich 96,2, w dużych podmiotach 92,2. Jednocześnie porównując wskaźniki dla przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym z ogółem podmiotów gospodarczych prowadzących działalność gospodarczą w Polsce, należy odnotować, że poziomy kosztów są wyższe w pierwszej grupie podmiotów.

Wskaźniki rentowności obrotu netto wyznaczone jako relacja zysku netto do przychodów ze sprzedaży w mikroprzedsiębiorstwach i małych przedsiębiorstwach są na najniższym poziomie w analizowanej grupie (tab. 6).

Tabela 5. Wskaźniki poziomu kosztów w przedsiębiorstwach z kapitałem zagranicznym

Lata	Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach z kapitałem zagranicznym				Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach			
	mikro	małe	średnie	duże	mikro	małe	średnie	duże
2009	103,3	92,2	95,8	94,2	87,9	90,3	95,2	94,9
2010	100,9	95,1	95,6	94,3	85,9	88,8	94,3	94,4
2011	104,5	105	97,2	95,2	87,3	91	96	94,1
2012	84,9	94,5	96	95,9	88,5	90,9	96	95,7
2013	96,8	98	96	95,6	87,3	90,3	95,4	95,4
2014	100,9	97,3	96,3	96,1	87,2	89,9	94,5	95,8

Źródło: [<http://stat.gov.pl>].

Tabela 6. Rentowność obrotu netto przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym

Przedsiębiorstwa	Rentowność obrotu netto przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym						Rentowność obrotu w przedsiębiorstwach					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Mikro	-8,0	-2,6	-5,5	6,2	2,1	-2,3	15,1	16,8	15	11,5	12,7	-
Małe	6,1	3,8	-5,4	6,5	-1,1	1,9	7,3	7,6	11,8	5,7	9,7	-
Średnie	3,2	3,5	2,0	3,2	2,7	3,1	6,0	6,7	5,4	4,0	4,6	-
Duże	4,9	4,7	4,1	3,4	3,7	3,8	6,2	6,2	6,6	4,3	4,6	-

Źródło: [<http://stat.gov.pl>; <http://parp.gov.pl>].

W 2014 r. w mikropodmiotach odnotowano ujemną wartość wskaźnika wynoszącą -2,3, w małych podmiotach zaś 1,9. Najwyższe wskaźniki poziomu rentowności netto występują w dużych przedsiębiorstwach.

4. Zakończenie

Analiza małych i średnich przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym ze względu na brak danych dla podmiotów gospodarczych z udziałem kapitału zagranicznego według klas wielkości ograniczona została jedynie do wyżej przedstawionych wyników. Można jednak stwierdzić, że przedsiębiorstwa z kapitałem zagranicznym odgrywają istotną rolę w rozwoju polskiej gospodarki. Największy kapitał pochodzi z Niderlandów, Niemiec i Francji. Należy jednocześnie zauważyć, iż inwestorzy zagraniczni w głównej mierze lokują środki finansowe w średnie i duże podmioty gospodarcze. Pod względem wielkości zatrudnienia dominują firmy małe. Podmioty gospodarcze z kapitałem zagranicznym zatrudniają stosunkowo niewielką liczbę pracowników. Największy udział w liczbie podmiotów gospodarczych, wielkości

zatrudnienia oraz eksporcie i imporcie odgrywają małe i średnie przedsiębiorstwa działające w sekcjach Handel i Przetwórstwo przemysłowe. Jednocześnie podmioty z sekcji Przetwórstwo przemysłowe ponoszą najwyższe nakłady na działalność inwestycyjną w analizowanej grupie przedsiębiorstw. Podmioty gospodarcze z kapitałem zagranicznym odgrywają ważną rolę w wymianie handlowej z zagranicą, a sam kapitał zagraniczny nie tylko wpływa pozytywnie na rentowność kapitałów podmiotów, ale również przyczynia się do zwiększenia ich innowacyjności.

Literatura

- Ancyparowicz G., 2009, *Kapitał zagraniczny w Polsce po akcesji do Unii Europejskiej*, http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/gus/POZ_kapital_zagraniczny_po_akcesji_do_ue.pdfs, s. 7.
- Dereń A.M., 2005, *Prawo gospodarcze. Wybrane zagadnienia*, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nysie, Oficyna Wydawnicza PWSZ, Nysa, s. 29.
- Duraj J., 2000, *Podstawy ekonomiki przedsiębiorstwa*, PWE, Warszawa, s. 117.
- Gromada A., Janyst T., Golik K., 2015, *Kapitał w Polsce w XXI wieku. Kapitał zagraniczny: Czy jesteśmy gospodarką poddostawcy?*, Fundacja Kaleckiego, Warszawa, s. 4.
<http://parp.gov.pl>
<http://stat.gov.pl>
- Okreglicka M., Lemańska-Majdzik A., 2015, *Process management orientation in the finance area of small and medium-sized enterprises*, Proceedings of the 5th International Conference on Management 2015, "Management, Leadership and Strategy for SME's Competitiveness", ICM 2015, 18-19th June 2015, Godollo, Hungary, s. 91-95.
- Onak-Szczepanik B., 2006, *Miejsce i rola sektora małych i średnich przedsiębiorstw w gospodarce Polski*, Katedra Teorii Ekonomii, z. 9, Nierówności społeczne a wzrost gospodarczy. Regionalizacja i globalizacja, cz. 2, Rzeszów, s. 615.
- Piocha S., Gabryszak R., 2008, *Zastosowanie zdolności menedżerskich w systemie funkcjonowania przedsiębiorstwa*, [w:] Piocha S., Gabryszak R. (red.), *Ekonomia menedżerska dla MSP*, Difin, Warszawa, s. 116.
- Puchalska K., 2014, *Miejsce przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym w gospodarce polskiej*, Nierówności Społeczne a Wzrost Gospodarczy, nr 38 (2/2014), s. 317.
- Rozporządzenie Komisji (WE) nr 70/2001 z dnia 12 stycznia 2001 r. w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy państwa dla małych i średnich przedsiębiorstw, Dz. Urz. UE L 10 z 13.01.2001, s. 33.
- Safin K., 2002, *Zarządzanie małą firmą*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu, Wrocław, s. 10.
- Sipa M., 2013, *Diversity of Small Innovative Enterprises*, [w:] Hittmar S. (ed.), *Management Trends in Theory and Practice*, Scientific Papers. EDIS, University Publishing House, University of Zilina, Zilina, s. 140-143.
- Smolarek M., 2015, *Wybrane aspekty rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw*, ZN WSH Zarządzanie 2015 (3), s. 23-38.
- Smolarek M., Dzieńdziora J., 2011, *Wybrane zewnętrzne źródła finansowania rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce*, Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Humanitas, Zarządzanie, nr 2, s. 10, 13.
- Strużycki M., 2002, *Zarządzanie małym i średnim przedsiębiorstwem. Uwarunkowania europejskie*, Warszawa, s. 20-21.

- Targalski J., 2003, *Przedsiębiorczość i zarządzanie*, C.H. Beck, Warszawa, s. 12.
- Wilimowska Z., Urbańska K., 2009, *Uwarunkowania działalności mikroprzedsiębiorstw na rynku polskim*, Oficyna Wydawnicza Wyższej Szkoły Zawodowej w Nysie, Nysa, s. 10.
- Witkowska J., 2003, *Funkcjonowanie firm z udziałem kapitału zagranicznego w regionach słabiej rozwiniętych w perspektywie członkostwa Polski w Unii Europejskiej*, Acta Universitas Lodziensis, Folia Oeconomica 170, s. 41.
- Zarębski M., 2008, *Kierunki działalności małych i średnich przedsiębiorstw*, Acta Universitatis Nicolai Copernici, Ekonomia XXXVIII, z. 388, Toruń.